

SEIME – renginiai, skirti ŽEMAITIJOS kultūrai, istorinei tapatybei ir žemaičių kalbos puoselėjimui

Šių metų lapkričio 11–12 dienomis Lietuvos Respublikos Seime vyko renginiai, skirti Žemaitijos regiono kultūrai ir žemaičių kalbos puoselėjimui. Juos organizavo Seimo laikinoji žemaičių grupė ir Žemaičių kultūros draugija.

Pirmąją dieną buvo reprezentuojama Žemaičių krašto kultūra, aktualizuojami Telšių ir Skuodo rajonų etniniai ypatumai, kulinarinis paveldas, turizmo vystymo galimybės. Tą pačią dieną atidarytos dvi parodos. Pirmoji – „Vaclovas Intas – 100“, skirta gydytojui, unikalių akmenų muziejaus Mosėdyje įkūrėjui Vaclovui Intui. Parodos atidarymo renginyje kalbėjo Skuodo rajono savivaldybės meras Stasys Gutautas, vicemerė Inga Jablonskė, prisiminimais apie V. Intą dalijosi, daug įdomaus apie šio gydytojo, muziejininko gyvenimą, kūrybą bei kitas veiklas papasakojo jo dukra Danutė Intaitė.

Tą pačią dieną Seime atidaryta ir paroda „Žemaitija – istorinės Europos žemėlapiuose“. Šios parodos atidarymo metu kalbėjo Klaipėdos regioninio valstybės archyvo Telšių filialo vadovė Alma Janauskienė, architektas, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas Algirdas Žebrauskas.

Parodas globojo: Seimo laikinosios žemaičių grupės pirmininkė Violeta Turauskaitė bei šios grupės narė Agnė Jakavičiūtė-Miliauskienė.

Renginių metu koncertavo Skuodo rajono kultūros centro liaudiškos muzikos kapela „Bartuva“ (vadovas Vidmantas Valinskas) bei Telšių kultūros centro vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Čiučiuruks“ (vadovė Rita Macijauskienė).

Antrąją dieną vykusioje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Žemaitijos regiono istorinės tapatybės ir žemaičių kalbos išsaugojimas bei teisinis įtvirtinimas“ dalyvavo būrys istorikų, kalbininkų, kultūros tyrinėtojų, visuomenininkų ir politikos atstovų. Konferencijoje akcentuota, kad žemaičių kalba turi būti pripažinta oficialiai, Žemaitija įtei-

sinta kaip istorinis Lietuvos regionas, o Telšiai – kaip oficiali Žemaitijos sostinė.

Konferenciją pradėjo Seimo laikinosios žemaičių grupės pirmininkė V. Turauskaitė, Seimo Kultūros komiteto pirmininkas Kęstutis Vilkauskas, Pasaulio lietuvių bendruomenės Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen, buvusi Seimo laikinosios žemaičių grupės pirmininkė Rimantė Šalaševičiūtė, savo kūrybos eilės skaitė plungiškė poetė Irena Stražinskaitė-Glinskienė, senovišką žemaitišką ragą pūtė Marijus Čekavičius.

Konferencijos metu Žemaičių kultūros draugijos pirmininkas prof. A. Žebrauskas perskaitė pranešimą „Žemaitija – istorinė Europos žemė“, kalbininkas dr. Juozas Pabrėža – „Žemaičių kalbos ir rašybos tvirtinimas“, šveicarų ir lietuvių kalbininkas, lyginamosios kalbotyros specialistas, vertėjas Markus Roduner – „Regioninių kalbų samprata Europoje“. Anitos Gaidulės (Latvija) pranešimą apie latgalių kalbos situaciją Latvijoje pristatė skuodiškis rašytojas, vertėjas, režisierius Edmundas Untulis. Klaipėdos universiteto prof. Rimantas Balsys savo pranešime apie žemaičių etninės kultūros savitumą akcentavo etninės kultūros tęstinumo svarbą.

Konferencijoje vykusių diskusijų metu buvo pažymėta būtinybė saugoti Žemaitijos kultūros paveldą, užtikrinti žemaičių kalbos gyvybingumą ir stiprinti regiono matomumą valstybės politikoje.

Konferencijai baigiantis jos dalyviai priėmė rezoliuciją, kurioje pažymėta, kad reikia „*inicijuoti Etninės kultūros valstybinės globos įstatymo, Valstybinės kalbos įstatymo ir kitų susijusių teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų užtikrintas Žemaitijos kaip istorinio Lietuvos regiono su sostine Telšiais ir regioninės žemaičių kalbos teisinis įtvirtinimas.*“

Seime vykę dviejų dienų renginiai sulaukė didelio Seimo narių, visuomenės susidomėjimo ir parodė, kad Žemaitijos istorija, kultūra ir žemaičių kalba yra neatsiejama Lietuvos tapatybės dalis.

Renginių metu V. Turauskaitė išreiškė viltį, kad Žemaičių kultūros dienos Seime taps tradicija ir jau ateinančiais metais Seime prisistatys kitos Žemaitijos regiono savivaldybės.

Vykę renginiai, jų metu priimta rezoliucija rodo, kad būtina stiprinti Žemaitijos regiono kultūrinį savitumą nacionaliniu lygmeniu.

Tekstas parengtas pagal Lietuvos Respublikos Seimo ir jos narės V. Turauskaitės Interneto svetainės pateiktą informaciją